

Ang **MEDIKALISERING AV VARDAGSLIVET**

Den kraftiga utvecklingen inom medicinen har ökat människors välbefinnande, förlängt livet och underlättat vardagen. Effektiv vård finns för allt fler sjukdomar eller åtminstone kan man lindra det lidande som dessa orsakar. Samtidigt sker dock en medikalisering av vardagslivet framför allt genom kommersialiseringen inom hälso- och sjukvården. Allt mindre besvär botas med medicinska metoder och ansvaret flyttas över på hälso- och sjukvården avseende frågor som tidigare inte hörde till denna. Den riksomfattande etiska delegationen inom hälso- och sjukvården (ETENE) anser det nödvändigt att fästa uppmärksamhet vid följande omständigheter:

Människans välbefinnande främjas av tillräcklig vila, lagom mängd hälsosam mat, motion, goda mänskliga kontakter samt meningsfullt arbete och meningsfull verksamhet. Detta räcker i flesta fall, om dessa faktorer realiserats och om man använder sunt förnuft för att skapa välbefinnande. I samband med de flesta vardagsproblem hjälper interaktion vilken utgör en del av normala mänskliga kontakter samt att hjälp ges och erhålls. Det är viktigt att på nytt ge en betydande roll åt traditionella värden som gemenskap, samarbete och att uppmärksamma och hjälpa sina närmaste; alla dessa är utmärkta medel för att klara av vardagen.

Beslut som fattats inom undervisning, motion, kultur och teknik och inom flera andra områden utöver hälso- och sjukvård har stor betydelse för människors välbefinnande och hälsa. Den allmänna läroplikten har också haft stor betydelse för vårt välbefinnande. Med trafikarrangemang påverkas mortaliteten betydligt och risken att bli invalidiserad genom olyckor. Med stadsplanering och -strukturer kan man påverka människors beteende och säkerhet. Man lär sig tidigt sunda levnadsvanor då vuxna fungerar som förebilder för barnen. Skolor, daghem och rådgivningsbyråer kan stöda föräldrarna genom att betona sunda levnadsvanor, regelbunden, sund och lagom näring, tillräcklig sömn samt drogfrihet.

Medicinska diagnoser har från sjukvården insmugit sig in i människors vardagsliv. Behov och önskemål sammanblandas. Saker som ingår i vardagslivets sfär definieras lätt som sjukdomar. Helt naturligt avlöser olika sinnesstämningar varann i människors liv utan att dessa behöver bli klassade som sjukdomar som måste behandlas genom medicinering.

Medikalisering innebär att människans eller samhällets funktioner överförs till medicinen och definieras med hjälp av medicinska begrepp. Flerfaldiga fenomen i livet såsom naturliga humörsvängningar, åldrande, klimakterium eller döden bör inte förklaras med medicinska termer, även om det kan vara på sin plats att med medicinska metoder vårda människor som lider av besvär med anknytning till dessa fenomen.

Att avveckla den på ett oroväckande sätt växande medikaliseringen är viktigt inte bara för att ansvarstagandet för det egna välbefinnandet förbättrar livskvaliteten för kroniskt sjuka utan också för att samhällets resurser skall räcka till för att lösa därmed sammanhängande problem och för att ge adekvat vård åt personer där vården kräver specialkunskaper och samhällsresurser.

Paula Kokkonen
Ordförande för ETENE

Ritva Halila
Generalsekreterare

